

2023-06-19 Nr. NV-1485

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: (TAP-22-1946(2) (22-14794(3))		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NUTARIMO „DĖL KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PLĖTROS IR STIPRINIMO PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PROJEKTO PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Išstatymo įgyvendinamasis teisės aktas	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne Priėmimo Terminas <i>Data iš kalendoriaus</i>	<i>Krašto apsaugos ministerija</i>	Pasirenkama ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Grąžinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. gruodžio 22 d. nutarimu Nr. XIV-1734 **atnaujintas Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo planas, kuriame numatytas Krašto apsaugos sistemos plėtros ir stiprinimo programos (toliau – Programa) parengimas.**

Programa pakeis Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. X-743 patvirtintą Krašto apsaugos sistemos plėtros programą.

Teikiamas Programos projektas parengtas:

- **reaguojant į blogėjančią saugumo situaciją regione ir pasaulyje** - programos projekte pateikiama glausta krašto apsaugos sistemos aplinkos analizė, identifikuojamos Lietuvos kariuomenės (LK) pagrindinės pajėgumų vystymo problemos, įvertinami Rusijos Federacijos planai vidutinėje ir ilgalaikėje perspektyvoje, pateikiami Lietuvos kariuomenės pajėgumų vystymo poreikiai ir kryptys;
- **siekiant įgyvendinti atnaujintos Nacionalinio saugumo strategijos ir Valstybės ginkluotos gynybos koncepcijos nuostatas** ir jose išskirtus visuotinio saugumo principą įtvirtinančius ramsčius (valstybės gynybą, valstybės ir visuomenės atsparumą ir Lietuvos interesus atitinkančią tarptautinę saugumo sistemą).
- **siekiant įgyvendinti Nacionaliniame pažangos plane 2021–2030 m. nustatytus 10 tikslo 10.1, 10.3 ir 10.5 uždavinius**, priskirtus valstybės saugumo ir gynybos veiklos sričiai ir krašto apsaugos ministro valdymo sričiai „Stiprinti nacionalinį saugumą“;
- pagal strateginio valdymo (planavimo) reikalavimus¹.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Programos projekte, remiantis pasikeitusios grėsmių aplinkos analize ir duomenimis, **nustatomi krašto apsaugos sistemos plėtros ir stiprinimo uždavinių įgyvendinimo prioritetai ir kryptys**, daugiausia dėmesio skiriant Lietuvos kariuomenei, taip pat pagrindinius veiksmus, reikalingus krašto apsaugos sistemos bendradarbiavimui su institucijomis, kurios karo atveju būtų priskirtos prie ginkluotųjų pajėgų, užtikrinti. Išskiriami šie prioritetai, susiję su spartesniu gynybos pajėgumų vystymu:

1. LK prioritetinių manevro sausumoje, antžeminės oro erdvės gynybos, netiesioginės paramos ugnimi ir žvalgybos pajėgumų vystymas;
2. subalansuotas LK struktūros pildymas personalu ir karių tarnybos sąlygų gerinimas;
3. LK infrastruktūros vystymas, pagrindinį dėmesį skiriant karių apgyvendinimo, decentralizuoto

¹ Nustatytus Strateginio valdymo įstatyme ir Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo 5 str. 1 d., pagal kurią Nacionalinio saugumo strategijai įgyvendinti rengiamos ilgalaikės valstybinės saugumo stiprinimo programos ir kiti Vyriausybės teikiami ir Seimo tvirtinami planavimo dokumentai.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

- sandėliavimo infrastruktūrai bei kovinio rengimo ir mokymo infrastruktūrai, įskaitant karinio poligono Rūdninkuose įrengimą bei plėtrą;
4. sąjungininkų karinių pajėgų judėjimo į Lietuvos Respubliką, jų priėmimo ir treniravimosi sąlygų kūrimas, įskaitant infrastruktūros NATO brigadai sukūrimą;
 5. visuomenės atsparumo didinimas ir pilietinio pasipriešinimo stiprinimas;
 6. gynybinių atsako į kibernetines grėsmes gebėjimų stiprinimas.

Įvardinamos konkrečios Nacionalinės saugumo strategijos ir Nacionalinio pažangos plano uždavinių 10.1, 10.3, 10.5 įgyvendinimo kryptys:

10.1 uždavinys: Sausumos pajėgų modernizacija, siekiant įsteigti ir išvystyti nacionalinį divizijos lygmens karinį pajėgumą; Karinės oro pajėgos, Karinės jūrų pajėgos bei Specialiųjų operacijų pajėgos bus aprūpintos ginkluote įranga ir technika; LK Logistikos valdybos aprūpinimas įranga bei technika; LK medicininės paramos pajėgumų, skirtų aukštesnio lygmens medicinos paslaugoms operacijų metu teikti, vystymas; Krašto apsaugos sistemos institucijų ir vienetų aprūpinimas įranga ir technika vystant strateginę, operacinę bei taktinę žvalgybą, vadovavimą ir valdymą; LK kovinio rengimo ir aprūpinimo užtikrinimas; Personalo rengimas ir motyvacija; Skiriamas dėmesys pagrindinėms NATO ir ES išskiriamos hibridinių grėsmių sritims; Ginkluotąsias pajėgas sudarančių institucijų tarpusavio sąveikos didinimas; Gynybos inovacijų ir tiriamosios veiklos stiprinimas. Numatomas karo inžinerijos pajėgumo stiprinimas, **pagrindinį dėmesį skiriant kontrmobilumui.**

10.3 uždavinys: Civilinių mobilizacijos institucijų ir mobilizacinių ūkio subjektų pasirengimo mobilizacijai ir PSŠ teikimų koordinavimas; Piliečių pasirengimo pasipriešinimui stiprinimas, pateikiant informaciją piliečiams prieinamais bendravimo būdais.

10.5 uždavinys: Plėtojami gynybiniai kibernetinio saugumo pajėgumų komponentai, leidžiantys vykdyti pilno spektro kibernetines operacijas; Orientuotų priemonių į valstybinių kibernetinio saugumo pajėgumų komponentų problematiką ir plėtrą bei stiprinimą nustatymas Nacionalinio kibernetinio saugumo plėtros programoje (2023-2030 m.); Plėtojamas tarptautinis, tarpvalstybinis, tarpinstitucinis ir Baltijos regiono šalių bendradarbiavimas kibernetinio saugumo srityje.

Įgyvendinimo lėšos:

Tarpinstitucinio Programos derinimo metu buvo sutarta, kad KAM asignavimai nebus skirstomi į pažangos ir testinės veiklos kategorijas, todėl Programa bus įgyvendinama testinėmis priemonėmis, finansuojamomis testinės veiklos lėšomis. Atkreiptinas dėmesys, kad Programos turinys parengtas atsižvelgiant į tai, kad Krašto apsaugos sistemos poreikiams atliepti bei spartesniam planų įgyvendinimui **būtinai apie 3 proc. BVP gynybos finansavimas.**

SIEKIAMOS KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS FINANSAVIMO PROJEKCIJOS 2023–2030

	2023 m.		2024 m.		2025 m.		2026 m.		2027 m.		2028 m.		2029 m.		2030 m.	
Krašto apsaugos ministerijos (toliau – KAM) asignavimai mln. Eur	2 215		2 333		2 452		2 577		2 634		2 713		2 789		2 862	
Prognozuojamas asignavimų augimas	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%
	566	34,3	118	5,3	119	5,1	125	5,1	57	2,3	79	3,0	76	2,8	73	2,6
	Bendras vidaus produktas (toliau – BVP) pagal Finansų ministerijos 2023 m. kovo mėn. prognozę								BVP prognozės pagal KAM duomenis							
BVP to meto kainomis mln. Eur	73 829,7		77 779,6		81 743,8		85 884,5		87 809,8		90 444,1		92 976,5		95 393,9	
KAM asignavimai BVP proc.	3 proc. BVP															

METAMS

Ši KAS finansavimo ambicija bei pateiktas detalus finansavimo poreikis **neapima lėšų divizijos karinio vieneto pajėgumui steigti bei infrastruktūrai, reikalingai NATO sąjungininkų pajėgų didinimui Lietuvoje iki brigados lygmens užtikrinti** (Valstybės gynimo tarybos 2023 m. gegužės 18 d. nutarimu Nr. V-39 „Dėl Lietuvos kariuomenės divizijos karinio vieneto vystymo“ bei Valstybės gynimo tarybos 2022 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. V-29 „Dėl būtinos krašto apsaugos sistemos infrastruktūros plėtros ir kitų reikalingų priemonių, reikalingų skubos tvarka įgyvendinti

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

NATO tarptautinio štabo pasiūlytas gynybos stiprinimo priemonės Lietuvoje“ nustatytiems poreikiams užtikrinti turės būti skiriamos papildomos valstybės biudžeto lėšos).

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Programą įgyvendina Krašto apsaugos ministerija, Lietuvos kariuomenė ir kitos Krašto apsaugos sistemos institucijos bei Lietuvos šalių sąjunga. Programos įgyvendinimo procesus koordinuoja KAM. Programa įgyvendinama vykdant Vyriausybės tvirtinamus veiksmų planus – krašto apsaugos sistemos 2023–2030 metų projektą, susietą su LK pajėgumais, planą bei 2023–2030 metų personalo komplektavimo planą. Šie veiksmų planai prieš tvirtinant suderinami su Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetu.

STEBĖSENA

Programos įgyvendinimas bus vertinamas pagal Programos projekte numatomus pažangos priemonių rezultato rodiklius ir Nacionaliniame pažangos plane nustatytus šiuos poveikio rodiklius:

Eil. Nr.	Stebėsenos rodiklio pavadinimas ir mato vienetas	Faktinė reikšmė	Siektina reikšmė				
		2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2030 m.	
10. Nacionalinio pažangos plano (toliau – NPP) strateginio tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“ poveikio rodikliai							
10.1.	NATO rengiamas Lietuvos nacionalinių kariuomenės vystymo planų ir NATO įsipareigojimų vykdymo vertinimas (vertinimas teikiamas kas antri metai)	<i>Gera</i>	Gera	<i>Gera</i>	Gera	Labai gerai	
10.1. NPP pažangos uždavinys– Stiprinti Lietuvos kariuomenės kovinę galią ir atgrasymo potencialą							
10.1.1.	Bendros gynybai skirtos išlaidos, dalis nuo BVP (procentais)	2,52	3,00	3,00	3,00	3,00	
10.1.2.	Profesinės karo tarnybos karių skaičius	11 545	13 004	13 498	13 968	15 538	
10.1.3.	Modernizacijai skiriamų lėšų dalis, palyginti su bendromis gynybai skirtomis išlaidomis (procentais)	~37	~25	~30	31	25	
10.3. NPP pažangos uždavinys – Stiprinti visuomenės kritinį mąstymą ir atsparumą informacinėms atakoms bei informuotumą ir pasirengimą krizėms, mobilizacijai, gynybai ir pilietinam pasipriešinimui							
10.3.3.	Lietuvos piliečių, žinančių, kaip reikia elgtis mobilizacijos atveju, dalis (procentais)	33	31	32	33	38	
10.3.4.	Lietuvos piliečių, pasirengusių ginti šalį, dalis (procentais)	57	54	55	55	58	
10.5. NPP pažangos uždavinys – Stiprinti kibernetinį saugumą ir gynybą							
10.5.1.	Kibernetinio saugumo indeksas, Lietuvos įvertinimas balais	97,93 (2020)	98	98,07	98,25	98,5	

Pastabos: 10.1.1 rodiklio 2022 m. reikšmė nurodyta atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos 2022 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo 14 straipsnio 3 dalies 1 punkte numatytą maksimalią ribą valstybei skolintis Lietuvos Respublikos įsipareigojimams, susijusiems su naryste NATO, vykdyti (užtikrinti iki 2,52 procento BVP skyrimą). 2025 m. ir 2030 m. rodiklių reikšmės skiriasi nuo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ patvirtintų reikšmių. Pasikeitusių geopolitinių aplinkybių kontekste siekiamos 2023–2030 m. KAS finansavimo projekcijos yra 3 proc. BVP.

10.1.2 rodiklio 2025 ir 2030 m. reikšmės skiriasi nuo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ patvirtintos reikšmės, nes ši nebeatitinka naujausių personalo komplektavimo planų.

10.1.3 rodiklio 2025 m. reikšmė skiriasi nuo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ patvirtintos reikšmės, atsižvelgiant į pasikeitusių geopolitinių aplinkybių kontekste numatomus pagrindinės ginkluotės įsigijimus.

10.5.1 rodiklio faktinė reikšmė yra 2020 metų. Vertinimas inicijuojamas Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos (angl. *International Telecommunication Union*), Lietuvos Respublika tik teikia informaciją šiam vertinimui atlikti. 2022 m. vertinimas nevyko ir nėra prasidėjęs.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Projektas derintas su Aplinkos, Ekonomikos ir inovacijų, Finansų, Socialinės apsaugos ir darbo, Susisiekimo, Teisingumo, Užsienio reikalų ir Vidaus reikalų ministerijomis, Vyriausybės kanceliarija bei Lietuvos šaulių sąjunga.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Pateiktas projektas yra patikslintas pagal Teisės grupės ir Strateginio valdymo grupės pateiktas pastabas. Projektas suderintas darbo tvarka. Derinimo pažymoje pateikti **Finansų ministerijos** (siūloma vadovautis 2023 m. biudžete įtvirtintu finansavimo dydžiu 2,52 proc. BVP) ir **Susisiekimo ministerijos** (siūloma įtraukti kertinių transporto infrastruktūros objektų apsaugos poreikius esant padidintoms grėsmėms) **komentariai**.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Programos projekto svarstymas įtrauktas į Seimo 2023 m. pavasario sesijos darbų programą.

Programos projektas atitinka Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatas dėl nacionalinio saugumo stiprinimo, gynybos politikos tęstinumo, Lietuvos kariuomenės modernizavimo, atspindi prioritetinius projektus dėl patikimo gynybos ir atgrasymo įgyvendinimo, kariuomenės pajėgumų didinimo, kibernetinės erdvės saugumo didinimo, visuomenės atsparumo pilietinio pasipriešinimo stiprinimo ir **susijęs su Aštuonioliktosios Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano veiksmų** „Tvirti kolektyvinės gynybos įsipareigojimai, užtikrinantys patikimą atgrasymą ir gynybą (11.1), „Stipri ir moderni Lietuvos kariuomenė“ (11.2), „Koordinuotas valstybės institucijų atsakas į nacionalinio saugumo grėsmes“ (11.3) ir „Piliečių atsparumas ir aktyvus dalyvavimas stiprinant nacionalinį saugumą“ (11.4) **įgyvendinimu**.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Lina Sučilaitė

Nacionalinis krizių valdymo centras